

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Osztályharc — osztálybéke.

Irta: **Wittmann János** országgyűlési képviselő.

A helyzet, melyben nemzeti és társadalmi közéletünk jelenleg vergődik, a sok biztató tünet mellett, melyek feszítik izmainkat és csölozzák tett-erőnket, nagy számmal mutat fel olyan jelenségeket, melyek gondolkozóba ejthetik még a legoptimistább szemlélőt is. Ami itt körülöttünk folyik, az az áldatlan harc, mely kiélezi az egyes társadalmi osztályok közötti ellentéteket és osztálybéke helyett az osztályharc ingatag fundamentumán akar sikereket elérni, a legnagyobb mértékben visszatartó. A merkantil körök ma szinte a végső elkeseredés tüzevel szállnak szembe a magyar gazdával és nem hogy azokat a pontokat keresik, melyeken harmóniát és békét teremthetnének, de ékeket akarnak ütni a magyar gazdatársadalom testébe, egymás ellen uszítani a kicsit és a nagyot, hogy míg mi perelünk, addig ők a zavarosbar háborítatlanul halászhassanak.

Tagadhatatlan, hogy állami és társadalmi életünkben egyes osztályok, nevezetesen gazdák és kereskedők, iparosok állandóan hadilábon állanak egymással és sajnos, az utóbbi időben az ellentétek nem hogy szűnőben volnának, hanem a megindított agitáció folytán mindinkább fokozódtak. Bárkinck, bármennyire, bármely módon része van ezen agitációban, az vétkezik önmaga, a társadalom, a közérdek ellen. Mert közérdek, hogy egyik osztály se hatalmaskodjék el a másik fölött, illetve ne élvezzen tulkezdvezményeket és privilégiumokat a másik rovására és meggyengítésére. Egészséges és fejlődő ipart, élénk kereskedelmet Magyarországon csakis bőven rendelkező nyerstermények mellett, viszont ezen termények biztos értékesítése csakis honi iparfejlesztés és élénk kereskedelem mellett képzelhető. Tehát kölcsönös érdek ezen osztályok megerősödése. Viszont egymást gyengítik, sőt existenciájukat veszélyeztetik a folytonos marakodással.

Igy felfogva a helyzetet, ha már most a jelen „drágasági“ osztrák és magyar agitációról igazságos kritikát akarunk mondani, kell, hogy a mélyebben fekvő mozgató rugókat is vizsgáljuk.

Vissza kell mennünk azon időkre, azon gazdasági politikára, mely a kereskedelmi körök érdekeinek hizelgett, de maga után vont a magyar gazdatársadalom anyagi és erkölcsi összeroppanását. Igaz, hogy az utóbbi időben gazdaosztályunk érezve anyagi romlását, Németország példáját követve szervezkedni kezdett, hogy egyesült erővel könnyebben érvényesítse jogait

nemcsak az állami élet törvényes kereteiben, de a társadalmi élet változó viszonyai közt is.

Körülbelül 30 éve, hogy Magyarországon a gazdaközönség millióinak (mint államfönrtartó elemnek) anyagi romlására, az osztrák nagyipar dédelgetésére egy hamis közgazdasági politika inauguráltatott. Ebbeli meggyőződésemben csatlakoztam azokhoz, akik ezen mostoha államérdek elleni politikának a megdöntését tüzték ki feladatul. Ebbeli meggyőződésem tartott majdnem 20 évig az ellenzék padjain. Ezen jelszó alatt hirdettem két évtizeden át a kiscgazdák egyesülési eszméit. És habár a kezdet óriási nehézségeinek leküzdésével, egyszerű felfogásu népünk indolenciájánál fogva csak igen lassu léptekkel haladva, türelemmel és kitartással folytattuk munkánkat, mert tudtuk és éreztük, hogy ezen szunnyadó tömeget félrevezetni, gyengíteni lehet, de mihelyt existenciájáról, életfeltételéről van szó, akkor igen is ébredni fog és nem fogja tűrni, hogy utolsó szikra erejét is kiszipolyozzák.

Igenis látható, hogy a gazdatársadalom felébredt és pedig azáltal, hogy az osztrák nagyiparosok, a honi kereskedők és iparosok a szociáldemokrata vezérekkel egyesülve, hónapok óta folytatott agitációjukkal kiszipolyozó fulánkjukat túl mélyen engedték a gazdák testébe. Ezen érzékeny és indokolatlan bántódás még a nehéz munkát végző gazdát is felébresztette mély álmából. Bizonyítja az országszerte összesereglett gazdák százezreinek tiltakozó hangja. S ezigy van jól! Ennek így kellett lenni, hogy az egyensúly helyre hozassék, hogy a bevezetésemnél említett béke és osztályharc megszűnjék. Megszűnjék azáltal, hogy az említett 30 éves egyoldalú gazdasági politika megváltoztatva, a vám- és kereskedelmi szerződések megkötésénél egyenlő mértékkel mérve, iparcikkék és nyerstermények egyaránt védelmeztesse az általános védvámrendszerünk kereteiben.

Hogy a magyar gazdaközönség ébredése, érdekeik élénkebb megvédése a kereskedelmi körök előtt szokatlan, az természetes, mivel három évtizeden át már szokásossá vált, hogy utóbbiak az osztrák nagyiparral egyetemben a magyar gazdák rovására biztosították anyagi jólétüket.

Igy tehát részrehajlatlanul, objective tekintve a helyzetet, megállapítható, hogy a gazdák ébredése és újabb szervezkedése nem a teletünk szemben álló osztályok elnyomását jelenti, hanem egy 30 éves mulasztást óhajtanak jóvá tenni, amidőn a maguk produktumát is csakugyan igyekeznek megvédeni a közpréda ellen, amint azt a nagyipar már évtizedek óta teszi.

Vagyis a magyar gazdának a védvámrendszer-politika meghonosításával más célja nincs, mint nyersterményének, mint egyedüli jövedelmi forrásának, oly áratat föntartani, amelyekkel a fokozódó államterhek viselése mellett megélhetésük biztosítható. Már pedig a gazdák millióinak existenciája, anyagi jóléte az élénk kereskedelem és a fejlődő iparnak egyik főfeltétele. Tehát az egész országnak csak örömmel kellene üdvözölnie a magyar gazdatársadalom ébredését, kívánva, hogy eddigi mostoha helyzetéből felszabadulva, egy új élet fokozottabb ambíciójával tartasson lépést a haladó gazdasági kultúrával.

A nemzet pedig minden irányító tényezőjével egy értelemmel legyen rajta, hogy amikor a magyar mezőgazdaság nagy életkérdéseiről van szó, a pártpolitika ne abszorbeáljon minden köztevékenységet s ne uralkodjék azokon a pontokon is, ahol az agrárpolitika fejlesztő munkájában tulajdonképpen a nemzet nagy és egyetemes érdekei jutnak kifejezésre.

Politikai életünk tele van izgató kérdésekkel. Ezek a közel jövőben sok jobb sorsra érdemes energiát teljesen le fognak kötni. De legalább ne ingassák meg e közjogi nyugtalankodások az osztályközi békét, s elsősorban azt a becsületes törekvést, mely a magyar gazdát érdekeinek erőteljesebb védelmére akarja rászoritani. Mert csak a kiegyenlített érdekek alapján fakadhat béke és megelégedés...

— **Parlament és közigazgatás.** E címen a „Magyar Hírlap“ karácsoni száma igen terjedelmes és nagyérdemű, valóságos politikai tanulmánynak beillő cikket közöl Andrassy Gyula gróf tollából. Andrassy szavának mindig nagy sulya volt a magyar politikában és kétségkívül most is erős feltűnést fognak kelteni nagy figyelmet érdemlő fejtegetései, melyekben a Khuen-kormány államcsinító törekvéseivel szemben fejti ki a nemzeti álláspontot. Andrassy ezzel kezdi cikkét, hogy a közigazgatási reformra vonatkozó nézete egy fő kérdésben megváltozott s ezt nagy vonásokban így indokolja meg:

Az elmúlt évek rendkívüliek voltak, olvastok, melyekben az ember többet lát és tapasztal, mint máskor sokkal több idő alatt s melyekben az intézményeknek s embereknek valódi ereje sokkal biztosabban felismerhető, mint máskor. A magyar parlamentarizmus gyengén állotta ki a valóságos idők megpróbáltatásait. A parlament szavának sulyt csak a megye adott. Csak az adott neki erőt hogy a megyék reá hallgattak és hogy a közigazgatási tisztviselők, mint annak választottjai, a megyével tartottak és a megyétől függtek. S ezen nem lehet csodálkozni. Negyven éves centralizáció munkájának a következménye az, hogy inkább a kormány dominálja a parlamentet, mint a parlament a kormányt.

Nálunk igen kevés olyan önálló társadalmi erő van, — sokkal kevesebb, mint bármelyik nyugati kultúrállamban — amely nemcsak ön-

maga független a kormánytól, hanem vonzó ereje által a központi hatalom befolyása alól a tőle függő elemeket is elvonja. Alig van ország, ahol a függésnek annyi szála fűződne egy központhoz, mint nálunk. A közigazgatási tisztviselők kinevezése veszélyesen megnövesztheti a kormányt már ugyanis tulságos hatalmát s az az ügy is nehezen viszonyok között élő parlamentarizmust még kedvezőlenebb helyzetbe hozná. A megye volt a múltban a rendi alkotmány s vele az állam állóságának védőbástyája s a közelmúlt is azt mutatta, hogy megint csak a megye adott erőt a parlamentnek. Ha a közigazgatási hatalmat az ő kezéből kivesszük s a kormány által kinevezett tisztviselők kezébe adjuk, akkor a parlamentarizmus életgyökerét elvágjuk. A parlamentarizmussal a centralizált közigazgatás és a bürokrácia nem fér meg. A centralizált és kinevezett állami hivatalnokok által vezetett közigazgatás ezért tesz annyi kárt a parlamentarizmus rendszerén, mert a pártok harcát az érvek és meggyőződések teréről a hatalmi mérkőzés terére viszi át, mert a kormány rendelkezésére álló eszközök révén az ellenzékét organikus hátrányba hozza, elkésélteti, az annyira szükséges politikai változgatásigot megnehezíti s a kormányválságok közé annyi privát érdekkel sző, hogy azok a közérdeknél is nagyobb befolyásra tehetnek szert.

A magyar parlamentarizmus szempontjából tehát valóban rossz csere volna, ha a vele nagyon rokon megyei szervezet helyébe a miniszteri szervezetet kapná.

S midőn azt látom, hogy a politikai világ a régi kerékvágásba visszazökken, midőn az államosítás és centralizáció tradíciói újra virulni kezdenek, akkor kötelességemnek tartom, hogy rámutassak mindazokra a körülményekre, amelyek óvatosságra intenek. Félek tőle, hogy keservesen megbánhatnók, ha politikánkat a föltétlen bizalom vezetné. Ha, midőn mindent megteszünk avégből, hogy a harmóniát a király és nemzet között generációkra biztosítsuk, a nemzet önkormányzatának alkotmányos eszközökkel való megvédhetőségéről nem gondoskodnánk. Különösen végzetes volna — amire pedig a többség körében egy bizonyos hajlandóság látszik lenni — ha az általános egyenlő szavazati joggal együtt akarnák az állami közigazgatást is behozni. Egy kápkodó ceszarizmus görbé útjai nem lehetnének a magyar nemzetéi. A magyar nemzet sorsa: a parlamentarizmushoz van kötve. Legyen egyik legfőbb igyekezetünk az, hogy annak életerőt adjunk és ne feledjük, hogy vétkezik az a magyar, aki azt gyengíti.

A székelyföldi közlegelők.

— Sümegi Vilmos orsz. képviselő beszéde. —

Sümegi Vilmos, a gyergyószentmiklósi kerület nagytevékenységű országgyűlési képviselője, széles látókörű beszédet mondott a parlamentben E beszéd érdemes arra, hogy minden székely ember elismeréssel adózzék Sümegi képviselőnek, aki egy régen égető, országos fontosságú kérdés sürgős megoldására terelte a közfigyelmet.

Első sorban a napirenden levő szerb kereskedelmi szerződéshez szólott. Kétségtelen adatokkal bizonyította azt az elszomorító állapotot, hogy a szerencsétlen közös vám következtében Magyarországnak egész költségvetése, a mely a másfél milliárdot is meghaladja, nem teszi ki azt az összeget, a melyet ipari cikkekben a külföldről behozunk. Ennek az 1600 millió koronának mintegy 80 százaléka pedig Ausztriából kerül hozzánk. Naponta tehát több, mint három millió koronát adunk Ausztriának ipari cikkekért. E rettentő öngyilkos politikán: csakis az önálló gazdasági berendezkedés, az önálló magyar vámterület segíthet.

Külföldi képviselőnk gyámoltalanságáról is lerántotta a leplet, midőn igazolta, hogy az angol kormány belgrádi képviselője utján figyelmeztette a szerb kormányt, gondoskodjék arról, hogy a szerb sajtó bagyja

abba az izgatást Ausztria és Magyarország ellen, mert ebből csak Szerbiát érheti kár.

Rátért a husdrágaság kérdésére, mely az ország minden lakosát egyaránt nagyon közelről érdekli. Ez tehát nem lehet pártkérdés, mert kétségtelen igazság, hogy ebben az országban már oda értünk, hogy a megszabott fizetésű hivatalnokok óriási tömege családaival egyetemben kénytelen nyomorogni, mivel fizetéséből megélni nem tud. De nem tud megélni a kereskedő, nem tud megélni az iparos sem, szóval Magyarország lakosságának legalább 90 százaléka nincs abban a kedvező anyagi helyzetben, hogy a drágaság nagy nyomorúságát keservesen ne érezze.

A felvetett segítő eszközök közül — kivéve a Manndorff Géza javaslatát, mely a legigazságtalanabb adónemnek, a huszfogyasztási adónak megszüntetését célozza — egyetlen egy sem olyan, a melynek célravezető voltában megnyugodhatnánk.

Miután a bajt máról holnapra elhárítani nem lehet, a természetnek kijelölt módját kell igénybe vegyük, amely azt mutatja, hogy állattenyésztésünket, legelőkulturánkat fejlesszük. Erre pedig első sorban az erdélyi részeket, különösen a Székelyföldet tartja alkalmasnak. Azon gyakorlati szempontokat véve figyelembe, hogy az ország minden vidéke termelje azt, a mire annak földje a legalkalmasabb. Ez a leghelyesebb gazdasági irány. Az Alföld termeljen legfőként gabonát, a hegyvidék tenyészzen marhát, termeljen húst, mert földje erre alkalmas.

A marhatenyésztés gazdaságos módon csakis legelőn lehetséges, mert az istállótenyésztés és a magas munkabérek, a takarmányozás, a mely hét hónapon keresztül szükséges, a marhatenyésztést nagyon megdrágítja és annak egyedüli olcsó módja: a legelőn való marhatenyésztés. Az erdélyi részekben talán 8 esztendővel ezelőtt létesült az u. n. székelyföldi kirendeltség. Az előbbeni kormánynak földművelésügyi minisztere, Darányi Ignác (Éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.) és államtitkára (Éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon) — személyes tapasztalomból mondhatom — hogy e részben olyan politikát követtek, mely nemcsak a Székelyföld és az erdélyi részek minden rendű lakosságának, de az egész magyar gazdaközönségnek mélyeséges háláját váltotta ki. (Igaz! úgy van! halfelől.) De az ő nemes törekvésük és áldozatkészségük dacára nem érhetek volna el ott még annyi eredményt sem, mint a mennyit elértek, ha ennek a szép intézménynek, mely gazán nemes célokat szolgál, nem állottak volna élén olyan szakférfiak, mint a székely kirendeltség vezetője Koós Mihály, ki igazán fáradhatatlan munkával szolgálta azt a szép és nemes célt.

T. képviselőház! Ez az 1902-ben létesült székely kirendeltség annak idején csak négy székely vármegyét, Csik, Háromszék, Maros-Torda és Udvarhely vármegyéket foglalta körébe. Azóta kiterjesztették ezt Brassó, Torda-Aranyos, Kisküküllő, Alsó-Fehér, Kolozs és Szilágy vármegyékre is. Nagyon helyes ez az intenció. Ne csak specialiter a székely törvényhatóságok területén, hanem az egész erdélyi részen, minden alkalmat ragadjon meg a székely kirendeltség, hogy annak a szegény népnek gazdasági életét fellendítse. Nagyon sokan vannak talán a t. házban, a kik nem ismerik ennek a vidéknek még a klimatikus viszonyait sem. Hiszen jellemző erre, hogy mikor a gyergyói székely embert kérdezték az ottani klimatikus viszonyok felől, azt felelte rá: hát bizony, uram, kilenc hónap mind hideg, más három sem meleg. Ebből méltóztat látni, hogy ott, kereseti mód is egészen másképp alakul, mint az ország egyéb részében, (Igaz! Ugy van! halfelől.) és mert az a Székelyföld ősi keleti védőbástyája a magyar nemzetnek, és mert éppen e

négy székely vármegye lakossága az, melyre egyedül támaszkodhatik a nemzeti eszme az erdélyi részekben, úgy én azt hiszem, hogy semmiféle áldozatot nem szabad kimélni ennek a székely fajnak, ennek a székely népnek felsegítésére, mert az lesz azután az igazi nemzeti munka. (Helyeslés a baloldalon.)

(Folytatása következik.)

Iparkamarai közgyűlés.

A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara december 23-án tartotta múlt évben utolsó teljes ülését.

Az ülést Tauszik B. Hugó elnök akadályoztatása miatt Bürger Albert alelnök vezette.

Napirend előtt felolvasták Petri Zsigmond levelét, melyben változott körülményeinél fogva a kamaránál viselt alelnöki tiszteréről és beltagságáról is lemond. A közgyűlés sajnálattal vette tudomásul a lemondást és Petrinek sok éven át tanúsított buzgó működéséért őszinte köszönetét fejezi ki. Helyére behívták az utána több szavazattal jogosult beltágot, az elnökséget pedig megbízták, hogy az alelnöki szék betöltése iránt intézkedjék.

A szeszes italokat tartalmazó palackok kötelező megjelölése tárgyában a keresk. kormány által egybehívott szakértőkre Bürger Albert alelnök küldetett ki. Hasonlóképpen a sörtermelés megadóztatása ügyében alakítandó szaktanácsba is. Tudomásul vétették, hogy a keresk. m. kir. miniszter 6 székelyföldi alkalmi szövetkezetnek 5052 pár katona lábbelit adott munkába.

A keresk. miniszter azon kérdésére, miszerint igaz-e, hogy a székelyföldi munkások 99 százaléka külföldi, válaszolva előterjesztést tett a teljes ülés egy székely munkás közvetítő felállítására iránt. Köszönettel fogadta, hogy a keresk. miniszter Mátyás Lajos Párisban dolgozó asztalos segédnek 400 korona ösztöndíjat adományozott. A váltójog nemzetközi egységesítése tárgyában szerkesztett tervezetre véleményét a keresk. kormányhoz terjeszti; a keresk. miniszter leirata kapcsán elhatározta, hogy a turógyárosokat alkalmas módon figyelmezteti, hogy a kévett turók szabályszerű jelzéséhez saját érdekükben, de a kiviteli cikket képező (liptói, székely stb.) turók érdekeiben is ragaszkodjanak.

A munkás választmányok ügyében úgy határozott, hogy előbb a kamarai titkárok értekezletén tárgyalassék Tudomásul vétették, hogy a keresk. miniszter a kamara 1911. évi költségvetését jóváhagyta. Az ipari továbbképző tanfolyamok fenntartása ügyében a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intéz. A földgáznak Marosvásárhelyre leendő bevezetése tárgyában a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége által tett intézkedést tudomásul vette, a vállalkozást melegen üdvözli és a vállalkozás hathatós támogatását kilátásba helyezi.

A mezőgazdasági termények és termékek és cikkek tárgyalására Bürger alelnök vezetése alatt egy bizottságot küldött ki. Előterjesztését ezen bizottság véleménye alapján terjeszti a földművelésügyi kormány elé.

Több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után az ülés véget ért.

— A tegnapi városi közgyűlésen jóváhagyták a város szeméttakarítási szerződését, melyet 10,300 K erejéig a tanács Hartmayer Rudolf vállalkozóval kötött. A városi főjegyző december havi fizetésének a kgb. által történt kiutalása ellen felebbezni fognak. Tudomásul vették a mérnök fegyelmi ügyében hozott harmadfoku határozatot és a pályázat kiírására utasították a tanácsot.

E NAP

Vasárnap január

UJÉV

az új évnegyed kezdete. Miután előfizetése lejárt, siessen azt megújítani, hogy a »SZÉKELY-UDVARHELY« továbbra is b. címére pontosan küldessék.

Mai napon kezdődik a »Székely-Udvarhely« tizenhetedik évfolyama.

Székely testvérek! Ne sajnáljátok önmagatokat és a hazát jövöltéért azt a pár garast, melyért a »Székely-Udvarhely« című hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap megjelenő 48-as függetlenségi

székely ujságot járni módokban áll.

Küldjétek be minél előbb az amugyis csekély előfizetési díjat.

A »Székely-Udvarhely« őszinte, igazságos, becsületes jelszava, melyért körömszakadtáig küzdeni kész: a magyarság, a székely nemzet önállósága, függetlensége, szabadsága és itthon, saját földén való boldogulása!...

Talán egyszer sem volt nagyobb szükség — különösen vármegyénkben — a szabad, igazi függetlenséggel bíró sajtóra, mint épen napjainkban. Hiszen a függetlenségi eszmékért élni-halni kész testvéreinket: politikai meggyőződésük miatt a hatalom üldözi, lépten-nyomon hurcolja. Tehát oda jutottunk, hogy csakis megdicsőült Kossuth apánk óhaját kívánhatjuk: *vegyenek el mindent, csak szabad sajtót adjanak, s nemzetem szabadsága, boldogsága fölött kétségbe nem esem!*...

Valamint Kossuth apánk e nagyjelentőségű kijelentésében bizott a nemzet hazafias feltámadásában, lelkesedésében, úgy mi is székely igazságérzésünk teljes erejével bizunk a »Székely-Udvarhely«, mint e vármegye egyetlen 1848-as függetlenségi szabad sajtójának felkarolásában, hathatós támogatásában.

Nem lehet igaz érzésű székely egyetlenegy sem, aki hazánk, nemzetünk önállóságát, függetlenségét, szabadságát ne akarná és azért bárminő nagy áldozatot hozni, hajlandó ne lenne. Már pedig a »Székely-Udvarhely« — mint megalkuvást nem ismerő függetlenségi sajtó-organum — pártolása, hazafias kötelessége mindenkinek.

Másfél évtizedet meghaladó becsületes multja fényes tanúság reá, hogy a »Székely-Udvarhely« kibontott zászlóját erős kézzel, kitartó bátorsággal lobogtatta. Nagy küzdelmek, erős megpróbáltatások, a hatalom legádázabb hajszája, üldözése ellenében is kiállotta a tűzpróbát.

Székely testvérek! Ne hallgassatok a hatalom bérenceinek hazug rágalmaira, melyeket csak hitvány céljaik: a függetlenségi szabad sajtó elnémitására koholnak azért, hogy apránként mindnyájunkat letörjenek és így aztán biztosítsák maguknak örökös uralmukat, a mely hazánk és nemzetünk leigázása, nyomorba kergetése felé vezet...

Nyiljon fel minden székelynek a szeme! Lássa be, hogy az idegen uralom e nemzet sirásója leszen.

Tartsunk össze. Tömörüljünk a függetlenségi zászló mellett, mert Magyarország és a székely nemzet szolgáljarmot sokáig már nem hordozhat.

A »Székely-Udvarhely« egyedüli erőforrása a hazafias közönség hathatós támogatásában, székely testvéreink szeretetében van. Kérjük tehát mindnyájukat a jó ügy pártolására.

Hazafias tisztelettel:

a »SZÉKELY-UDVARHELY« szerkesztőseje és kiadóhivatala.

— **Előfizetés lapunkra.** A »Székely-Udvarhely« előfizetési árát nem emeltük fel, noha egyes fővárosi lapok — az általános drágaság és a munkabérek emelkedése folytán — jelentékeny áremelést léptettek életbe. Azonban az előfizetési díjakat — több oldalról felmerült kívánságra — egységesítettük és mostantól kezdve mindenkinek egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér lesz az előfizetési ár. Kérjük ezt szívesen tudomásul venni és az előfizetéseket e szerint beküldeni.

HIREK.

ÉDES APÁM HALÁLÁRA.

Virágfakadáskor
Dalolni szerettéll,
De a kór megtámadt,
S mikor eljött a tél,
Akkor már elmentél...

A zuzmarás szellő
Elnémított Téged.
Itt hagyta családod,
Puha, kicsi fészked
S bánatos népedet.

A „Hargita“ táján
Sóhaj száll a léghen,
Sirat a szellő is
Suttogó beszédben
Fájdalmasan, szépen...

Siratnak mindenütt,
A hol csak szerettek,
Ideális lelked
Vonzóvá tett Téged,
Mért hagyta itt minket?!...

Bágyadt a napsugár,
A sírhalmod fölött,
A hol álmaidat
Lassan tovább szövöd,
Lombsuttogás között...

A szép „Hadakutja“
Felragyog előtted,
Csillag ragyogás közt
Száll égbe a lelked.
Ott van méltó helyed!

Fülei-Szántó Endre.

— **Boldog új évet** kívánunk a »Székely-Udvarhely« előfizetőinek, munkatársainak és e lap minden jóakaratu barátjának!

— **Főispáni beiktatás.** Hailer János grófot, Udvarhelyvármegye főispánját, Marostordavármegye és Marosvásárhely város főispáni székébe e hó 12-én fogják beiktatni. A beiktatáson való részvételre e vármegye alispánja minden egyes bizottsági tagot felhívott.

— **Kinevezés.** A földmivélsügyi miniszter Demeter Zoltán okleveles gazdászt, Dr Demeter Lőrinc nyug. főszolgabíró kiváló tehetségű fiát, a mezőhegyesi állami ménésbirtokra gazdasági gyakornoknak nevezte ki.

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 5-én (csütörtökön) d. e 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lengyel Gyula székelykereszturi állami tanítóképző intézeti rendes tanárt a II. fizetési osztály 2. fokozatába léptette elő.

— **Karácsonfa ünnepély.** A székelyudvarhelyi Kossuth Lajos asztaltársaság karácson első napján este Barkócy Albert vendégfogadójának éttermében igen szép ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt a társaság által felruházott tizenhét gyermek éneke után, Mikes János gróf főesperes nyitotta meg a gazdagon feldíszített karácsonfa mellett.

Azután szétosztották az ajándékokat és nagy örömmel távoztak a boldogságtól eltelt gyermekek. Majd a társaság tagjai: nők és férfiak, élükön Dr Válcsik Ferenc orsz. képviselő nejevel, kik elismerésre méltó anyagi áldozattal járultak az ünnepséghez, vidám vacsorázás közben emlékeztek meg a nap jelentőségéről Nagy figyelemmel hallgatták Dr Válcsik képviselő gyönyörű beszédét, mely után a polgárság köréből is több köszöntő hangzott el a népszerű képviselő- és nejeének egészségére.

— **A polgári kör** karácsoni fillérestélye úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben fényesen sikerült.

— **Tanítói kongresszus.** Ugy az állami mint a felekezeti tanítók az egész országban lankadatlanul tevékenykednek azon, hogy a magyar nevelésügyet a kor színvonalán tartsák s hogy a magyar iskola valóban a jövő nemzedék nevelője legyen. Az állami tanítók az egész vonalon erősen szervezkednek; megyei, kerületi és országos gyűléseken állandóan fontos tanügyi kérdéseket tárgyalnak. Most a felekezeti tanítók leghatalmasabb testülete, a Katholikus Tanítók Országos Bizottsága és a Katholikus Tanügyi Tanács szólítja országos kongresszusra a katolikus tanítókat. Most érkezett le a Tanácshoz Vaszary Kolos hercegprímás leirata, melyben hozzájárul ahhoz, hogy a IV. tanítói kongresszus 1911. év folyamán megtartassék. Ehhez képest az előmunkálatokat, s nagy a kiállítás arra, hogy — a hercegprímás kívánságához képest is — a kongresszus igen hasznos és fontos munkát fog végezni a modern pedagógia és a nemzeti érzés fejlesztése érdekében.

— **Erdélyrészi orsz. kirakóvásárok.** Január 2-án Nagybacon, Alparét, Egerhát. Körösbánya, Makfalva, Maroscsucs; 3-án Kisapold, Somkerék; 4-én Hadad; 5-én Mocs; 7-én Csikszépviz; 8-án Csokmány; 19-én Kézdivásárhely, Kóhalom, Kolozsvár, Küküllővár Nagyszében, Radnót.

— **Vitályos Albert** szentábrahámi körjegyző, tvh. bizottsági tag életének 56-ik évében elhalt Székelykeresztúron. Temetése dec. 20-án a ref. vallás szertartása szerint általános részvét mellett volt.

— **Egy kiló marha hus** 1 K 20 fillér Balassy Ignác mézszárszekében Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca, az iparskola mellett.

— **Egy kitűnő lap** „Az Üzlet“ nevű Dr Radványi László szerkesztésében megjelenő kereskedelmi szaklap most fejezte be V. évfolyamát. E lapról, mely különösen a reklamra s kirakatrendezésre, az üzletvezetés száz meg száz apró fogására oktatja olvasóit, adetailistákat, tárgyilagosan állapíthatjuk meg, hogy nélkülözhetetlen segédeszköze minden modern kereskedőnek, megjegyezhetjük, hogy csak ezeknek van a mai nehéz viszonyok között létjogosultságuk. Érdeklődőknek ingyen küld mutatószámot a kiadóhivatal (Budapest Podmanitzky u. 57. sz.)

Szerkesztői üzenetek.

F. Sz. E. Bp. A fiai mélyszégyes szeretet legtisztább érzéseiből fakadt, minket nagy reményekre jogosító igen szép költeményét szívesen közöljük. Jól eső megnyugvással értesültünk becses leveléből, hogy: „az 5 emlékének legragyogóbban a »Székely-Udvarhely« hódolt, melynek soraiban a kritika, elismerés parentatio között, irójának az egyéni fájdalom szülte érzései is felcsillantak. Szében már nem is lehetett hódolni az 5 emlékének. „Azt az őszinte, igaz érzésű baráti kapcsolatot, mely egy évtizedet meghaladó időn át — érdek nélkül tisztá hazafias székely testvéri szeretetből — közöttünk fennállott, készséges örömmel folytatjuk az arra valóban érdemes fiával. Levél meg.”

Ü. J. Hszp. Még csak egy kis türelem. Sorát ejtjük.

M. N. P. Közérdektű fejtegetéseit közelebből beiktatjuk.

A. A. Sz. Megkaptuk. Köszönjük. Viszont kívánjuk.

B. A. Ng. A nagygalambfalvi körjegyzőválasztásról szóló és az ügyet más szempontból, más oldalról tárgyaló cikkelyét mielőbb hozni fogjuk.

„Korona“ szálloda megnyitása Brassóban.

A Brassói Szálloda Részvénytársaság az ujonnan épített „Korona“ szállodát, éttermét és kávéházat folyó évi dec. hó 31-én nyitotta meg.

Legmodernebb berendezés villanyvilágítással, központi fűtéssel, fürdővel, lifttel, zeneteremmel, író- és olvasószobával, amatőr fényképezők részére sötét kamra, autókobil garage, saját mosóintézet és turista szoba.

Legolesőbb szobaárak: 3 K 50 fillértől 13 koronáig világítással, fűtéssel és kiszolgálással. Kereskedelmi utazóknak 10 százalékos engedmény. Kitűnő konyha. — Pilseni sör. — Magyar, francia és angol borok. — Egész és fél ellátás. — A vendégek részére 100 szoba áll rendelkezésre. Szép és nagy kerti helyiség, pompás kilátással. — Kifogástalan kiszolgálás. — Omnibus a vasúthoz.

Az igazgatóság:
Schindler Rezső.

Eladó ház. Székelyudvarhely, Kossuth-u. 86. szám alatt négy szoba, műhely, kert és tágas udvarral bíró külön álló laktelek szabad kézből eladó. Értekezni lehet Balázs Károly butorraktárban Batthyány-tér 12. sz.

Egy Puch motor

kerékpár oldalkocsival kitűnő állapotban féláron eladó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. Fűzése a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható.

Hamisítástól védve van.

DISZMUNKÁK

őzv. Mihálovits Béláné főgimn. tanárné bár...

himzéseket,

így: monogramokat és arany himzést, tüfestést, templomi oltárterítőket stb. elvállalás a legkényesebb izlésnek is megfelelően elkészíti. Naponta rendes elméleti és gyakorlati ének, zongora tanítást tart, a melyekre a tanulók FIUK vagy LEÁ-nyok bármikor...

SZÉKELYUDVARHELYT
PETŐFI-UTCA 31. SZ. ALATTI
LAKÁSÁN JELENTKEZHETNEK

TALÁLÓS KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányu forgalmát.

Azért ne tessék habozni

s a mikor csak a legcsekélyeb segítség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely“-ben.

**Apró a hirdetés,
apró a költség!**

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892 1897.) Budapest, Franke Pál bizománya. Terjedelme 18 iv; ára füzve 2 K, diszkötésben 5 K.

Didó. Verses lírai regény. Tóth István négy szoborképével. Második kiadás. Budapest, 1901. Terjedelme 12 és fél iv; ára füzve 2 K, magyar stílus diszkötésben 3 K.

Washington, Pályadíjnyertes óda 1906.

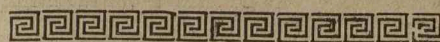
Bosszú. Osztják hősi ének. A Kisfaludy-Társaság 1907. évi Buljovszky díjával jutalmazott kisebb elbeszélő költemény. Második kiadás; ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni rege. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mondai és történelmi hősenek. Budapest, 1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve 5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mind ezek együttesen és külön-külön is megrendelhetők a szerzőnél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz. alatt) a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések. Valtér Ernő kiadása. Budapest. 1899. Terjedelme 10 iv; ára 1 K.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Amortizációs tisztviselői kölcsön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt

az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet közszvári képviselőisége“

KOLOZSVÁR

Terenc József-ut 7. a szám.

Válaszbélyeg csatolandó.

Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhol a legpontosabban, gyári ár mellett szállítanak *Betegh Pál* könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Köhögés

rekedtség, hurut és nyalkás-ság, görcs és hőkhurut ellen ne legyenek semmi egyebet, mint csak a :: ::

KAISER-féle

mell-karamellákat a „három fenyő“-re

5900

közjegyzőileg hitel-sített bizonyítvány orvosok és magánzókól a biztos eredményre vezet.

Csomagban 20 és 40 f-ért. Dobozban kapható 6 f-ért. Kapható gyógyszerárak és drogueriákban, valamint Zsete János gyógyszerésznél Homoródszt.-márton községben

REFORMÁTUS

DISZES

IMAKÖNYVEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK

BETEGH PÁL

KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN SZÉKELY-UDVARHELYT

Védjegy. „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénel, csúznál és meghütéseknel, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

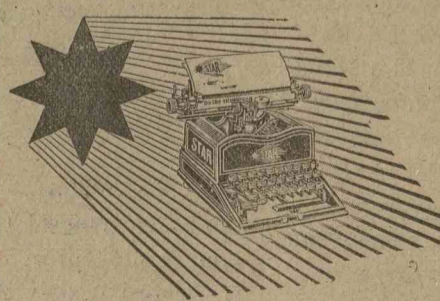
RETHY-FELE PEMETEFÜ

Cukorkánál.

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Egy doboz 60 fillér

Csak Réthy-felét fogadjunk el.

Legszebben ír a

STAR-írógép

Ára legolesőbb, mert csak

450 K-ba kerül.

FARAGÓ TESTVÉREK

a STAR-írógépek képviselője.

BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 17.

Részletfizetésre is. Kérjen prospektust.